

رهبر معظم انقلاب در دیدار دبیرکل جنبش جهاد اسلامی فلسطین مطرح کردند

تحقق دولت فلسطینی در تل آویو

روزنامه خبری تحلیلی، دانشگاهی صبح ایران
صدای نخبگان، نگاه جوانان

۱۶ صفحه
۶۰۰ تومان

شماره مسلسل ۲۴۰۹
شعبه ۱۱ دی ۱۳۹۷
۲۴ ربیع الثانی ۱۴۴۰
اول راتوبه ۲۰۱۹
شماره ۲۶۷۱

www.fdn.ir | Tue | 01 Jan 2019 | vol.10 | No. 2671 | 16 Pages

فرهیختگان

در حیات خلوت بودجه چه خبر است؟

۱۲۷۴ هزار میلیارد تومان از بودجه ۹۸ در قالب پیوست ۳ ارائه شده است، سهم شرکت‌های دولتی از این بودجه ۹۱ درصد است و درحالی که بودجه عمومی کشور ۷/۸ درصد رشد داشته، بودجه شرکت‌های دولتی ۵۲ درصد افزایش یافته است

با پایان مهلت اروپا برای تشکیل SPV آنها عملا کاری برای حفظ برجام نکردند

SPV؛ بر باد رفته

حسن روحانی: خیرات برجام در تاریخ می ماند

تصمیم‌گیری در کمیسیون اصل ۹۰ مجلس

تکلیفی درباره جذب داوطلبان پزشکی پذیرش نشده به دانشگاه آزاد محول نشد

معاون پژوهش و فناوری واحد تهران غرب پیرامون طرح پایش خبر داد
تدوین نظام موضوعات سلامت کشور
بارویکرد اجتماعی

وقتی بی‌بی‌سی با «آثار باستانی» نگران اخلاق می‌شود

۵ دروغ بزرگ مستند بی‌بی‌سی

۱»

هاتف علمیردانی، کارگردان فیلم «کلمبوس» در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

سینمای ایران به وسیله‌ای برای پولشویی تبدیل شده است

۱۳»

» یادداشت

ابهامات بودجه سال آینده

جمعیت کم و قطعاً درآمد اندکی از حذف دهک‌های درآمدی بالا نصیب آنها می‌شود و نهایتاً سهم بسیار کمی از این محل نصیب فعالیت‌های عمرانی این استان‌ها می‌شود.

درخصوص مالیات‌ها اگرچه افزایش ۱۱ درصدی نسبت به سال ۹۷ دیده می‌شود، اما اولاً با توجه به رکود تورمی موجود در کشور و با وضعیت فعلی اخذ مالیات آیا امکان تحقق ۱۱ درصدی رشد درآمدهای مالیاتی وجود دارد؟ ممکن است استدلال دولتی‌ها این باشد که چون در سال آینده تورم داریم پس به‌صورت طبیعی درآمدهای مالیاتی متناسب با تورم افزایش می‌یابد، اما نکته حائز اهمیت آن است که مالیات بر درآمدهای واقعی یعنی ارزش افزوده واقعی اخذ می‌شود و افزایش قیمت‌ها به معنای افزایش بازدهی یا ارزش افزوده تولیدکننده نبوده که متعاقب آن مالیات نیز افزایش یابد. دولت با سه اهرم می‌تواند در لایحه بودجه سال آینده درآمد مالیاتی را افزایش و شفاف کند؛ اول شناسایی منابع جدید و پایه مالیاتی که ظرفیت بسیار مناسبی در این بخش جهت گسترش درآمدهای مالیاتی دولت وجود دارد؛ دوم شفافیت و جلوگیری از فرارهای مالیاتی و نهایتاً اتخاذ راهکارهایی جهت اخذ مالیات از بعضی منابع شناسایی‌شده. از نکات ابهام‌آمیز بودجه سال آینده لحاظ کردن قیمت ۵۴ دلاری بودجه است که بعید است با توجه به روند نزولی قیمت نفت، این مهم تحقق یابد. حتی اگر قبول کنیم که میزان صادرات ۱/۵ میلیون بشکه در روز نفت محقق خواهد شد، این قیمت بالا تحقق درآمدهای نفتی پیش‌بینی‌شده در بودجه را سخت می‌کند. درخصوص اشتغال و نقش آن در بودجه سال آینده همچنان وضعیت روشنی وجود ندارد که توجه به اصل مزیت نسبی در تخصیص اعتبارات و اولویت‌بندی آنها در بودجه مشخص نیست و خطر افزایش نقدینگی و تحقق نیافتن اشتغال پیش‌بینی‌شده وجود دارد.

کاهش بودجه دفاعی و نظامی کشور نسبت به سال گذشته به‌رغم تورم موجود، یکی دیگر از نکات ضعف بودجه سال آینده است که همچنان نیازمند توجه جدی مجلس به این مقوله بسیار پراهمیت در امنیت ملی کشور است که در شرایط خاص منطقه‌ای کشور، توجیه‌پذیر نیست.

نهایتاً بزرگی سه‌برابری بودجه شرکت‌های دولتی نسبت به بودجه عمومی از نکات ابهام‌آمیز و نشانگر عدم شفافیت در بودجه شرکت‌های دولتی است که نظارت جدی مجلس را در این خصوص طلب می‌کند.

سید یعقوب زراعت‌کیش
اقتصاددان و عضو هیات علمی دانشگاه علوم و تحقیقات

این روزها بحث مهم محافل اقتصادی، لایحه بودجه تقدیمی دولت به مجلس است که بررسی نکات قوت و ضعف آن می‌تواند در اصلاح بهتر بودجه توسط مجلس تاثیرگذار باشد، هرچند در لایحه بودجه سال آینده نکات مثبتی ازجمله پایین بودن سهم تسهیلات خارجی از بخش درآمدی، صفربودن سهم صندوق توسعه ملی از بخش درآمدی بودجه و لحاظ کردن دلار ۵۷۰۰ لایحه بودجه ۴۰۷ هزار میلیارد تومانی سال آینده کشور تقدیمی دولت به مجلس، چند نکته مبهم و ابهام‌آمیز وجود دارد که لزوم توجه و دقت کافی را در تصویب نهایی آن در مجلس طلب می‌کند. دولت در بوجه ۹۸ قرار است از محل واگذاری اوراق مالی اسلامی، درآمد ۴۴ هزار میلیارد تومانی به دست آورد که بالای ۱۱ درصد از مجموع بخش درآمدی بودجه را شامل می‌شود. بدیهی است انتشار اوراق مالی یعنی اینکه دولت از سال‌های آینده برای تکمیل بودجه سال ۹۸ قرض می‌گیرد. به‌عبارتی بدهی دولت را چندین سال به عقب می‌اندازد. از طرفی قرار است در بخش هزینه‌ای بودجه فقط ۱۹ هزار میلیارد تومان از مجموع بدهی‌های سال‌های گذشته دولت بابت اوراق مالی تسویه شود. بنابراین رقم بالای انتشار اوراق مالی نگران‌کننده به‌نظر می‌رسد. از طرف دیگر عیب عمده بودجه دولت در سال آینده، غیرعملیاتی بودن بودجه مانند سال قبل است، چراکه وقتی بودجه براساس عملکرد بسته نشده باشد یا به‌عبارتی بودجه عملیاتی نباشد، اعداد و ارقام تخصیصی به بخش‌های مختلف نیز غیرواقعی خواهد بود و از شفافیت لازم برخوردار نیست. درواقع بودجه سال آینده فقط تقسیم درآمدها میان بخش‌های مختلف بدون توجه به قیمت تمام‌شده فعالیت‌هاست که از ناکارآمدی ریشه‌ای بودجه خبر می‌دهد.

نکته بعدی آن است که در بودجه سال آینده، وضعیت یارانه‌ها شفاف نشده و حذف سه دهک درآمدی توسط استان‌ها، نه تنها اقدامات سلیقه‌ای را افزایش می‌دهد بلکه در راستای توزیع نا عادلانه امکانات نیز است، چراکه استان‌های محروم در کشور غالباً دارای

اما ادعای چهارم یعنی جواز شرب‌خمر و دروغ برای حفظ نفوس مومنان، اصلاً مربوط به بحث دیگری است و ربطی به جواز بهتان به مخالفان ندارد و مختص امام هم نیست بلکه از مباحث رایج در فقه است و کمتر کسی در آن شک و شبهه کرده است. در فقه بحثی هست باعنوان «تزاحم» به این معنی که گاهی در مقام امتثال و اطاعت اوامر و نواهی شرعی، دو حکم داریم که هردو قابل انجام نیستند یعنی مکلف قادر به انجام هر دو در یک زمان نیست. سخن امام‌خمنی در باب اهمیت حفظ نفوس نسبت به شرب‌خمر و دروغ و... که در مستند نقل شده نیز ناظر به همین «تزاحم احکام» است: «واجب است بر همه ما، بر همه شما که اگر توطئه‌ای دیدید و اگر رفت و آمد مشکوکی را دیدید، خودتان توجه کنید و اطلاع بدهید. یک بیچاره‌ای به من نوشته بود: «شما گفتید که همه اینها باید تجسس بکنند یا نظارت بکنند، خوب، در قرآن می‌فرماید که: ولا تجسسوا.» راست است. قرآن فرموده است. مطاع هم هست امر خدا. اما قرآن حفظ نفس آدم را هم فرموده است که هر کسی باید لا تقتلوا انفسکم. این اشکال را به سیدالشهدا بکنید {که نفس خودش را و غیر خودش را فدا کرد}.

احکام اسلام برای مصلحت مسلمین است، برای مصلحت اسلام است. اگر ما اسلام را در خطر دیدیم، همه‌مان باید از بین برویم تا حفظش کنیم. لازم نیست آنها را خیلی دیدیم، دیدیم که یک دسته دارند توطئه می‌کنند که بربزدند و یک جمعیت بیگانه‌ای را بکشند، بر همه ما واجب است که جاسوسی کنیم. بر همه ما واجب است که نظر کنیم و توجه کنیم و نگذاریم یک همچون غائله‌ای پیدا بشود. حفظ جان مسلمان بالاتر از سایر چیزهاست. حفظ خود اسلام از جان مسلمان هم بالاتر است. «خمنی، سیدروح‌الله، صحیفه امام خمنی، ج ۱۵، ص ۱۱۶)

این تزاحم احکام هم بدون ملاک نیست و امام در این مورد، چیزی بیشتر از سایران نگفته‌اند و عقل هم حکم می‌کند که مصلحت بالاتر و مهم‌تر را به‌پای مصلحت‌های دارای اهمیت کمتر قربانی و ذبح نکنیم و امام در این مساله، مثال سیدالشهدا را هم آورده‌اند که بین حفظ جان-که واجب است- و حفظ دین، مهم‌تر را برگزیده است. حکومت هم از آن جهت که ضامن اجرای احکام اسلام و حفظ نفوس مسلمین است، اهمیت پیدا می‌کند. اما باستانی در مستندش از زبان کدیور مدعی شده آیت‌الله مومن حکمی داده‌اند که طی آن، نظام در برخورد با مخالفان مجاز است تا به آنها لواط یا زنا نسبت دهد؛ و حکومت هم این حکم را جواز شرعی چنین کاری تلقی کرده است. طرح این مطلب هم ابداع جدید نیست و پیشتر عبدالکریم سروش هم در نامه به آیت‌الله مکارم شیرازی نوشته بود:

ادامه در صفحه ۶

وقتی بی‌بی‌سی با «آثار باستانی» نگران اخلاق می‌شود

۵ دروغ بزرگ مستند بی‌بی‌سی

می‌برند. اینها را باید رسوا کرد تا اگر آبرو دارند در بین مردم رسوا شوند؛ ساقط شوند. اگر اینها در اجتماع ساقط نشوند، امام زمان را ساقط می‌کنند؛ اسلام را ساقط می‌کنند. «خمنی، سیدروح‌الله، ولایت فقیه، ص ۱۴۸)

اما آیا امام اجازه شرعی داده تا به هر مخالفی تهمت زده شود؟ در همان صفحات کتاب ولایت فقیه مشخص است که امام ناظر به چه کسانی به این روایت اشاره کرده است: «اشکال سر آنهاست که عمامه بر سر گذاشته و چهار کلمه هم اینجا یا جای دیگر خوانده یا نخوانده و برای شکم یا بسط ریاست به این دستگاه‌ها پیوسته‌اند. با اینها باید چه کنیم؟ اینها از فقهای اسلام نیستند. بسیاری از اینها را سازمان امنیت ایران معمم کرده تا دعا کنند. اگر در اعیاد و دیگر مراسم نتوانست بر زور و جبر ائمه جماعت را وادار کند که حضور یابند، از خودشان داشته باشند تا «جل جلاله» بگویند! اخیراً لقب «جل جلاله» به او [یعنی به شاه] داده‌اند! اینها فقها نیستند؛ «شناخته شده‌اند!» مردم اینها را می‌شناسند. «یعنی امام حکمی راجع به همه مخالفان صادر نکرده بلکه مساله منحصر است به «جل جلاله» گویان به شاه». اما برای برخورد با آن معلمان هم امام اجازه تهمت‌زدن صادر نکرده است (اصلاً اشاره امام به آن روایت از جهت دیگری است که در ادامه خواهد آمد)، بلکه روش تجویزی امام برای برخورد با آنها از نظر امام، چنین است: «باید جوان‌های ما عمامه اینها را بردارند. عمامه این آخوندهایی که به نام فقهای اسلام، به اسم علمای اسلام، این‌طور مفسد در جامعه مسلمین ایجاد می‌کنند باید برداشته شود. من نمی‌دانم جوان‌های مادر ایران مرده‌اند؟ کجا هستند؟ ما که بودیم این‌طور نبود. چرا عمامه‌های اینها را برنمی‌دارند؟ من نمی‌گویم بکشند؛ اینها قابل کشتن نیستند؛ لکن عمامه از سرشان بردارند. مردم موظف هستند، جوان‌های غیور ما در ایران موظف هستند که نگذارند این نوع آخوندها (جل جلاله) گوها» معمم در جوامع ظاهر شوند و با عمامه بین مردم بیایند. لازم نیست آنها را خیلی کتک بزنند؛ لیکن عمامه‌هایشان را بردارند؛ نگذارند معمم‌ظاهر شوند. این لباس شریف است، نباید بر تن هرکسی باشد. عرض کردم که علمای اسلام از این مطالب منزّه هستند و در این دستگاه‌ها نبوده و نیستند (۱). و آنهايي که به این دستگاه وابسته‌اند، متفخورهایی هستند که خود را به مذهب و علما بسته‌اند؛ و حساب‌شان اصلاً جداسد و مردم آنها را می‌شناسند. «همان، ص ۱۴۹)

به این ترتیب، هرسه ادعای اول، باطل است. نه امام جواز تهمت به مخالفان را صادر کرده، نه این «جواز صادر نشده» مبتنی بر روایت باهتوهم است. صوتی که مستند از شهید مطهری آورده است مربوط به جواز بهتان و روایت مشتمل بر «باهتوهم» است که به این ترتیب به روایت مورد اشاره امام مربوط نیست.

محمدرضا بیگی
دبیر گروه اندیشه

حسین باستانی در «بی‌بی‌سی فارسی» مستندی ساخته است به نام «بهتان برای حفظ نظام». این اثر باستانی که ظاهراً مدافع «سیاست اخلاقی» است، بر آن است که ج.ا. حکومتی است بد و بهتان‌زننده به مخالفان و نه‌تنها در عمل «سیاستی غیراخلاقی دارد» بلکه این سیاست مبنایی نظری نیز دارد که عبارت است از «برداشت امام خمنی از یک روایت» که مبتنی بر آن برداشت، بهتان‌زدن به اهل بدعت‌ها و ریب، جایز می‌شود.

این ادعا در مستند، به این ترتیب صورت‌بندی شده است:

۱. امام خمنی در دروس موسوم به ولایت فقیه در نجف و پیش از انقلاب، لاقلاً در یک مورد، جواز تهمت‌زدن به مخالفانش را به هواداران خود داده است.
۲. این جواز مبتنی بر روایت «باهتوهم» است.
۳. مراجع و حتی شهید مطهری، بهتان‌زدن را بنا بر آن روایت مجاز نمی‌دانند و امام در این برداشت، تنهاست.
۴. این برداشت امام به پیش از انقلاب محدود نشده و پس از انقلاب نیز امام گاهی قائل به جواز دروغ‌گویی و حتی شرب‌خمر و... شده است.
۵. آیت‌الله مومن هم حکمی داده‌اند که در آن، نظام در برخورد با مخالفان مجاز است تا به آنها لواط یا زنا نسبت دهد. هرکدام از این مدعیات، مشتمل بر اکاذیبی است که دیلاً به بعضی از آنها اشاره می‌شود:

صوتی از امام که اثر باستانی آن را دلیل «جواز تهمت» معرفی می‌کند، مربوط است به تفسیر امام از روایت «الفقهاء ائمه‌الرسال...». این روایت به چند صورت نقل شده است که امام یکی از این صورت‌ها را در ابتدای بحث خود آورده است. الفقهاء ائمه‌الرسال ما لم یدخلوا فی الدنيا. قبل یا رسول‌الله و ما دخلوهم فی الدنيا؟ قال: اتباع السلطان. فاذا فعلوا ذلک، فاحذروهم علی دینکم (یعنی فقهاء امین و مورد اعتماد پیامبرانند تا هنگامی که به مطامع دنیوی نپرداخته باشند. گفته شد: ای پیغمبر خدا، وارد شدن‌شان به دنیا چیست؟ می‌فرماید: پیروی کردن سلطان. بنابراین اگر چنان کردند، باید از آنها بر دین‌تان حذر کنید).

اما این روایت به صورت دیگری نیز نقل شده و اشاره امام در آن جلسه، ترجمه این صورت دوم است: الفقهاء ائمه‌الرسال، فاذا رایتم الفقهاء قد رکنوا الی السلاطین فانهموهم.

«در این روایت است که از این اشخاص [فقهایی که بر درگاه سلاطین هستند] بر دین بترسید؛ اینها دین شما را از بین